Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Eugenia Culinca
Dosarul nr. 2r-2928/24 (2-22152177-02-2r-13112024)

D E C I Z I E

12 mai 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele completului, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Lucia Bagrin și Diana Corlăteanu

examinând fără participarea părților, recursul declarat de Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom”,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 octombrie 2024, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen și a fost admisă excepția de tardivitate înaintată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și respinsă ca tardivă, cererea de chemare în judecată depusă de Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” și încheierii din 9 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 noiembrie 2023 de respingere a cererii de numire a expertizei,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliției și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii,

A C O N S T A T A T :

Circumstanțele cauzei:

La 17 octombrie 2022, Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliției și Procuratura

Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în cadrul cauzei penale nr. 2009990087, pornită la 4 martie 2009 de către organul de urmărire penală, la 23 martie 2009 au fost efectuate concomitent mai multe percheziții la oficiul agentului economic SRL „Gordincom", la producerea/fabrica societății, la compania de audit SRL „Runat Audit", care presta servicii contabile pentru SRL „Gordincom", inclusiv și la domiciliul persoanei fizice Ala Gherman, care totodată este fondatorul și administratorul SRL „Gordincom".

A menționat că, în cadrul percheziților efectuate a fost sechestrată și ridicată toată documentația de ordin tehnic, juridic și contabil, a agentului economic SRL „Gordincom" și a persoanei fizice Ala Gherman.

Prin procesul-verbal de constatare a dispariției documentelor din dosarul penal nr. 2009990087, întocmit de Procuratura mun. Chișinău, oficiul Rîșcani, și ordonanța Procuraturii Anticorupție din 6 septembrie 2022, emisă în cadrul cauzei penale nr. 20190360465, s-a constatat definit faptul comiterii infracțiunii prevăzute de articolul 329 din Codul penal - neglijență în serviciu, de către reprezentanții organelor de urmărire penală, în cadrul procesului penal în care reclamanții aveau calitate procesuală, iar, din cauza intervenirii prescripției, s-a refuzat începerea urmăririi penale și s-a dispus clasarea procesului penal.

Consideră reclamanta că, actele de constatare legale și definitive, emise de organele procuraturii, în rezultatul cercetărilor penale, care au durat mai mulți ani, dovedesc indiscutabil că, toate documentația de importanță majoră cât a persoanei juridice, atât a persoanei fizice, ridicată în urma percheziților din 25 martie 2009, ulterior nepăstrată, nereturnată, originalele cărora au fost distruse și pierdute, fără posibilitatea de a fi găsite și restabilite – dovedesc vina deplină a statului Republica Moldova, din numele căruia au acționat angajații organelor de urmărire penală și a procuraturii, în cauza penală nr. 2009990087.

Ținând cont de faptul că, circumstanțele privind stabilirea faptului pierderii documentelor/bunurilor agentului economic SRL „Gordincom" și persoanei fizice Ala Gherman, ridicate în cadrul percheziților din 25 martie 2009 în cauza penală nr. 2009990087, au fost posibil de obținut recent, după 13 ani de la data ridicării, prin ordonanța Procuraturii Anticorupție din 6 septembrie 2022, reclamanta a solicitat repunerea în termenul de înaintare a acțiunii, conform prevederilor art. 166 Cod de procedură civilă.

Ala Gherman consideră că, termenul de prescripție urmează să fie calculat din data emiterii ordonanței Procuraturii Anticorupție din 6 septembrie 2022, prin care au fost constatate acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și procuraturii, fiind atestată o bănuială rezonabilă de comitere de către reprezentanții organului de

urmărire penală a infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal – neglijență în serviciu.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 4 noiembrie 2022, cauza civilă la cererea înaintată de SRL „Gordincom" și Ala Gherman împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienții accesorii Ministerul de Interne al Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliției și Procuratura Generală a Republicii Moldova, a fost primită în procedură contencioasă, cu stabilirea termenului de examinare.

La 23 octombrie 2023, Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom" a depus cerere, prin care a solicitat numirea expertizei financiar-economică asupra prejudiciului cauzat. (f.d. 192-193, vol.I)

La 31 martie 2023, reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Vadim Bejan, a înaintat cerere privind aplicarea excepției de tardivitate, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Gordincom" și Ala Gherman împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General al Poliției și Procuratura Generală a Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului provocat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, ca fiind tardivă. (f.d. 63-64, vol.I)

În motivarea cererii privind aplicarea excepției de tardivitate, reprezentantul pârâtului a menționat că, elucidarea cazurilor și condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, la caz, Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești (în continuare Legea nr. 1545/1998).

Astfel, prin norma legală menționată, legislatorul a stabilit termenul de 3 ani în interiorul căruia persoana poate pretinde că este deținătorul dreptului subiectiv de a înainta acțiunea privind repararea prejudiciului material și moral în instanța de judecată (art. 5 alin. (2) din Legea nr. 1545/1998).

Au fost reiterate și prevederile art. 395 alin. (1) Cod civil, care statuează că, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune.

La fel, reprezentantul Ministerului Justiției a evidențiat că, prin ordonanța din 30 septembrie 2015, emisă de către Procuratura mun. Chișinău, oficiul Rîșcani, reclamanta Ala Gherman a fost scoasă de sub urmărire penală.

Astfel, ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 30 septembrie 2015, constituie actul care acordă dreptul reclamantei la înaintarea acțiunii de reparare a prejudiciului în temeiul Legii nr. 1545/1998.

Suplimentar a indicat că, cererea de chemare în judecată a fost depusă de reclamantă, la 4 noiembrie 2022, cu omiterea termenului prevăzut de lege pentru înaintarea acțiunii și în consecință aceasta urmează a fi respinsă ca tardivă.

Poziția instanței de fond:

Prin încheierea din 9 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă cererea cu privire la numirea expertizei. (f.d. 209-211, vol.I)

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 octombrie 2024, s-a respins ca neîntemeiată cererea privind repunerea în termen a acțiunii înaintată de SRL „Gordincom" și Ala Gherman. S-a admis cererea privind excepția de tardivitate invocată de reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. S-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Gordincom" și Ala Gherman împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliției și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii. (f.d. 149-153, vol.II)

Solicitarea recurentului:

Nefiind de acord cu încheierile instanței de fond, la 17 octombrie 2024, Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom", a depus recurs împotriva încheierilor Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 9 noiembrie 2023 și 2 octombrie 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierilor contestate, cu remiterea cauzei la rejudecare. (f.d. 155-189, vol.II)

Argumentele părților:

În motivarea recursului, recurenta a invocat că, temei pentru depunerea cererii de chemare în judecată la 17 octombrie 2022 a servit ordonanța din 6 septembrie 2022 a Procuraturii Anticorupție, prin care s-a stabilit definitiv că, angajații DCCO a DSO a MAI a fost comisă infracțiunea prevăzută de art. 329 Cod penal, pe neglijența în serviciu, la ridicarea abuzivă și pierderea documentației ce aparține agenților economici SRL „Penomet Grup", SRL „Gordincom" precum și ale lui Ion și Ala Gherman.

Totodată, a reiterat temeiurile de fapt și de drept indicate în cererea de chemare în judecată.

A invocat că, pentru recuperarea/ridicarea documentelor, a depus un efort maxim timp de 13 ani, din data percheziților – 25 martie 2009, care de altfel au fost ridicate abuziv, însă și acele acte au fost recuperate parțial. Or, prin ordonanța de nereabilitare din 6 septembrie 2022 s-a constatat că, acestea nu pot fi restituite sau nu mai există fizic, fiind pierdute sau distruse, iar faptele angajaților au fost calificate ca infracțiune.

Consideră că, a fost un atac raider îndreptat împotriva unei fabrici moderne de procesare prin deshidratare a fructelor și legumelor din acel moment în republica Moldova.

Prin aceste acțiuni a fost încălcat dreptul de proprietate, garantat de CEDO și Constituția Republicii Moldova. Or, dânsa ca persoană fizică și societatea au fost prejudiciate direct, în urma comiterii infracțiunii de angajații MAI.

În mod eronat, prima instanță a stabilit că, termenul de 3 ani prevăzut la art.5 al Legii nr. 1545 ar fi fost omis, or, ordonanța Procuraturii Anticorupție, prin care a fost constatat faptul comiterii infracțiunii de către angajații MAI a fost emisă la 6 septembrie 2022, iar acțiunea depusă în termen, la 17 octombrie 2022

Mai mult, era stringentă efectuarea și numirea expertizei financiar-economice, conform prevederilor din Nomenclatorul expertizelor judiciare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 195 din 24 martie 2017, or, prejudiciile cauzate direct materiale în urma comiterii infracțiunii prevăzute la art. 329 Cod penal de către angajații organului de urmărire penală și procurori-conducători în cadrul cauzei penale, și anume, ridicarea abuzivă, nerestituirea la timp și în final a pierderilor documentației de ordin juridic, de ordin contabil și de ordin tehnic-constructiv, cât investitorului/fondatorului Ala Gherman, atât și agentului economic SRL „Gordincom", care nu pot fi apreciate și calculate de instanța de judecată, dar nici de către reclamanți, or, calculele reclamanților a prejudiciilor materiale directe nu au putere juridică și nu pot fi apreciate critic și ca neîntemeiate de către instanță.

Consideră că, cele invocate constituie motiv justificat și legal de solicitare a dispunerii efectuării unei expertize financiar-economice pentru a fi stabilite/calculate de terț competent a prejudiciilor materiale directe aduse cât investitorului/fondatorului Ala Gherman, atât și agentului economic SRL „Gordincom", în baza prevederilor legale.

Prin referința depusă la 29 aprilie 2025, prin email, reprezentantul Ministerului Afacerilor Interne a solicitat respingerea recursului și menținerea încheierii primei instanțe.

Termenul de declarare a recursului:

În corespundere cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din actele cauzei rezultă că încheierea contestată a fost pronunțată la 2 octombrie 2024, iar cererea de recurs a fost depusă la 17 octombrie 2024.

Astfel, recursul declarat de Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom" împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 octombrie 2024, precum și a celei care se contestă odată cu fondul cauzei din 9 noiembrie 2024, se consideră depus în termen.

Aprecierea instanței de recurs:

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierilor contestate, prin prisma

argumentelor invocate în cererea de recurs şi a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru consideră recursul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, din următoarele motive.

În acord cu art.423 alin.(1) Cod de procedură civilă, încheierea dată în primă instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți şi de ceilalţi participanţi la proces în cazurile prevăzute de prezentul Cod şi de alte Legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.

Art.424 alin.(1) Cod de procedură civilă stipulează că, curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Conform art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanţa de recurs după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea.

În accepțiunea art.1 Cod de procedură civilă, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum şi a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod şi de alte legi.

În baza art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Norma consacrată la art.9 alin.(1) și (2) Cod de procedură civilă prevede că, instanţei judecătoreşti îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, ale cărui limite şi al cărui conţinut sânt stabilite de prezentul cod şi de alte legi.

În temeiul art.10 alin.(1) şi (3) Cod de procedură civilă, sancţiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum şi în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Sancţiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanţei judecătoreşti, ale participanţilor la proces, cât şi ale persoanelor legate de activitatea acestora şi, în dependenţă de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligaţia de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătoreşti, în alte măsuri prevăzute de lege.

Iar, art.27 alin.(1) Cod de procedură civilă, stabilește că, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În corespundere cu art. 186[1] Cod de procedură civilă, cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripţie sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepţiei, instanţa de judecată examinează excepţia de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen. Excepţia de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluţionează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanţilor citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor. Dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepţia de tardivitate, instanţa de judecată respinge acţiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs. Instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept: a) să respingă recursul şi să menţină încheierea; b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare

În speță, Colegiul civil a stabilit că, la 17 octombrie 2022, Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliției și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii, solicitând repunerea în termen.

La 31 martie 2023, reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Vadim Bejan, a înaintat cerere privind aplicarea excepției de tardivitate. (f.d. 63-64, vol.I)

La 23 octombrie 2023, Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” a depus cerere, prin care a solicitat numirea expertizei financiar-economică asupra prejudiciului cauzat. (f.d. 192-193, vol.I)

Prin încheierea din 9 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă cererea cu privire la numirea expertizei. (f.d. 209-211, vol.I)

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 octombrie 2024, s-a respins ca neîntemeiată cererea privind repunerea în termen a acțiunii înaintată de SRL „Gordincom” și Ala Gherman. S-a admis cererea privind excepția de

tardivitate invocată de reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. S-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Gordincom” și Ala Gherman împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Inspectoratul General al Poliției și Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii. (f.d. 149-153, vol.II)

Analizând textul încheierii contestate, motivele și temeiurile care au stat la baza respingerii cererii de repunere în termen și admiterii cererii privind ridicarea excepției de tardivitate, Colegiul civil notează că, instanța de fond corect, obiectiv și întemeiat a apreciat soluția acesteia.

Or, conform art.394 Codul civil (în redacția din 17 octombrie 2022, data depunerii acțiunii), acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

La rândul său, art. 395 alin. (1) Cod civil stipulează că, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

Norma cuprinsă la art. 5 alin. (2) al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, reglementează expres că, **cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.**

Iar, art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, enunță că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art. 313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii

Așadar, piesele dosarului atestă cu certitudine că, prin ordonanța ofițerului superior de urmărire penală al SUP DCCO DSO MAI din 4 martie 2009, a fost dispusă începerea urmăririi penale pe faptul însușirii în proporții deosebit de mari

prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor altei persoane, infracțiune prevăzută art. 195 alin. (2) Cod penal.

Prin ordonanța de percheziție din 6 martie 2009, ofițerul superior de urmărire penală al SUP DCCO DSO MAI, a dispus efectuarea percheziției la fabrica SRL „Gordincom", în scopul depistării și ridicării documentelor contabile ce confirm însușirea banilor, notițelor și înscrierilor despre sumele primite.

Prin ordonanțele de percheziție din 6 martie 2009, ofițerul superior de urmărire penală al SUP DCCO DSO MAI, a dispus efectuarea percheziției la fabrica și oficiile SRL „Gordincom" și SRL „Penomet Grup" și domiciliul lui Gherman Ion, în scopul depistării și ridicării documentelor contabile ce confirm însușirea banilor, notițelor și înscrierilor despre sumele primite.

Efectuarea percheziților desfășurate la 25 martie 2009 a fost consemnată în procesele-verbale de percheziție.

Prin ordonanța procurorului în Secția conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale *din 25 septembrie 2009, Ala Gherman, director al SRL „Gordincom" a fost pusă sub învinuire pe dosarul penal nr. 2009990087, fiindu-i înaintată acuzarea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal*.

Prin ordonanţa procurorului în Procuratura s. Rîșcani, mun. Chișinău din 30 septembrie 2015, *Ala Gherman a fost scoasă de sub urmărire penală, s-a clasat procesul penal nr. 2009990087.*

Prin procesul-verbal de constatare a dispariției documentelor din dosarul penal nr. 2009990087, întocmit de Procuratura mun. Chișinău, oficiul Rîșcani la 4 aprilie 2022, s-a constatat dispariția documentelor ridicate în cadrul efectuării percheziției desfășurate la sediile SRL „Gordincom", SRL „Penomet Grup" și domiciliile directorilor acestor agenți economici Ala Gherman și Gherman Ion la 25 martie 2009, în cauza penală nr. 2009990087.

Iar, *prin ordonanța Procuraturii Anticorupție din 6 septembrie 2022, s-a refuzat începerea urmării penale în baza procesului penal înregistrat în Registrul de evidență a sesizărilor cu privire la infracțiuni a Centrului National Anticorupție cu nr. 20190360465, pe motiv că a intervenit termenul de prescripție și clasarea procesului penal.* Din ordonanță reiese că, din cumul de probe acumulate în cadrul prezentului proces penal, s-a constatat o bănuială rezonabilă de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 329 Cod penal - neglijență în serviciu, însă, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspunderea penală, urmărirea penală nu a fost posibil de pornit, conform art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală.

Este cert că, ordonanța Procuraturii Anticorupție din 6 septembrie 2022 a fost comunicată lui Ion Gherman și Ala Gherman, prin intermediul oficiului poștal la 21 septembrie 2022.

Iar, la 17 octombrie 2022, Ala Gherman, din nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” a sesizat instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Deși, Ala Gherman, din nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” consideră că, acțiunea a fost depusă în termenul prevăzut, urmând să fie calculat din momentul constatării acțiunilor ilicite ale angajaților organului de urmărire penală în ordonanța Procuraturii Anticorupție din 6 septembrie 2022 aceste aserțiuni nu pot fi reținute.

Or, Ala Gherman, din nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” prin solicitarea repunerii în termen, în temeiul art. 116 Cod de procedură civilă, recunoaște că a omis termenul de adresare în judecată prin prisma Legii nr. 1545.

La caz, Ala Gherman, din nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” a depus cererea de chemare în judecată abia la 17 octombrie 2022, cu omiterea termenului de prescripție, de 3 ani prevăzut de art. 5 alin. (2) al Legii nr.1545/1998.

Astfel, începând cu 30 septembrie 2015, timp de 3 ani, partea reclamantă putea să depună cerere de chemare în judecată în baza Legii nr.1545, adică până la 30 septembrie 2018, însă acțiunea a fost înaintată tardiv, la 17 octombrie 2022.

În corespundere cu art. 116 Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanţă. Cererea de repunere în termen se depune la instanţa judecătorească care efectuează actul de procedură şi se examinează în şedinţă de judecată. Participanţilor la proces li se comunică locul, data şi ora şedinţei. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluţionarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea şi-a exercitat dreptul la acţiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depăşirea termenului de procedură. Încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea de repunere în termen poate fi atacată cu recurs. Încheierea prin care s-a făcut repunerea în termen nu se supune recursului.

Așadar, având în susținere norma citată, prima instanță justificat a conchis că, cererea Alei Gherman, din nume propriu și în interesele SRL „Gordincom” privind repunerea în termenul de adresare în judecată, nu este argumentată și întemeiată, nefiind prezentate probe pertinente și admisibile, care ar confirma imposibilitatea adresării în interiorul termenului prescris în instanța de judecată cu prezenta cerere.

Ca urmare, nu poate fi reținută aserțiunea recurentei precum că, termenul de înaintare a acțiunii începe să curgă din momentul emiterii ordonanței Procuraturii

Anticorupție din 6 septembrie 2022, prin care s-au constatat acțiunile ilicite ale reprezentanților organului de urmărire penală, or, termenul de prescripție extinctivă în prezenta cauză a început să curgă din momentul scoaterii de sub urmărire penală a Alei Gherman, la 30 septembrie 2015.

În formula expusă, Colegiul civil observă că, prima instanță corect a apreciat faptul că, Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 nu instituie o condiție specială privind existența unui act judiciar separat, prin care să fie declarate ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală, ale procuraturii sau instanțelor judecătorești, or, însăși actul prin care a fost scoasă de sub urmărirea penală reclamanta, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, constituie unica dovadă legală suficientă, care denotă tragerea ilicită a persoanei la răspunderea penală.

Prevederile legale indică expres termenul în interiorul căruia poate fi depusă acțiunea în cauzele în care se pretinde repararea prejudiciului, și anume, **cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului.**

În fundamentarea concluziei, Colegiul judiciar prin coroborarea art. 53 alin.(2) din Constituție și art. 2 și 3 ale Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 desprinde că, acțiunile ilicite sau ilegale (cuvinte sinonime) sunt acele acțiuni sau inacțiuni ale organului de urmărire penală, ale procuraturii sau instanțelor judecătorești, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nicio persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale (infracțiuni).

Este inerent a specifica că, în situația în care prin acte judiciare (prin încheierea judecătorului de instrucție ori prin hotărâre judecătorească) se va constata a fi vădit ilegale acțiunile organului de urmărire penală, procurorilor și a judecătorilor, aceste fapte implică răspunderea penală în baza Capitolului XIV din Cod penal pentru infracțiuni contra justiției, pe când prejudiciul cauzat, în virtutea Legii nr. 1545, se repară integral și indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

În dovedire, Colegiul civil notează că, prescripția extinctivă a fost stabilită de legislator în scopul păstrării unei stabilități în raporturile juridice dintre părți, contrar persistării unei incertitudini în raporturi pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, se derulează şi se modifică o complexitate de relații dintre părţi sub egida unor norme de drept diferite, iar examinarea unei acțiuni depusă în afara

termenului legal constituie o încălcare a principiului legalității şi securității raporturilor juridice şi respectiv, o soluție inadmisibilă în ordinea de drept.

În această ordine de idei, Colegiul civil reține ca fiind nefondate și lipsite de pertinență, toate alegațiile recurentului ce vizează netemeinicia actului judecătoresc contestat, or, criticile aduse de recurentă, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt ale cauzei, percepute din propriul punct de vedere, nu pot duce la admiterea recursului.

În ordinea celor expuse, raportând prevederile normelor pre citate la circumstanțele speței, Colegiul conchide că, prima instanță corect și întemeiat a concluzionat asupra soluției date prin încheierea contestată în speță și în această ordine reține că, respectarea principiului preeminenței dreptului constituie una din exigențele unui proces echitabil în sensul art.6 § 1 CEDO (*Roşca c. Moldovei, nr.6267/02 din 22.03.2005, par.24*).

Inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (*Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34*), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea cauzelor civile conform art.12 Cod de procedură civilă.

Reținând obligația instanței de a asigura preeminența dreptului în sensul definit de Constituție şi practica internațională, reieșind din cele expuse mai sus, dat fiind că, încheierea primei instanțe este întemeiată, iar argumentele recurentului sunt nefondate, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat şi a menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 octombrie 2024.

La fel, instanța de recurs va menționa că, odată ce a fost menținută încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 2 octombrie 2024, urmează a fi menținută şi încheierea din 9 noiembrie 2023, prin care a fost respinsă cererea de numire a expertizei, or, aceasta se contestă odată cu fondul cauzei, motiv pentru care recursul în această parte urmează a fi respins per se.

Colegiul subliniază că abordarea recurentei, în speță, evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de instanța de judecată, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune admiterea recursului.

Prin prisma surselor de Soft Low, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom”.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat Ala Gherman în nume propriu și în interesele SRL „Gordincom”.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 2 octombrie 2024 și încheierea din 9 noiembrie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul Ana Panov

Judecătorii Lucia Bagrin

Diana Corlăteanu